

THE WALL STREET JOURNAL

WSJ.com

12 Kasım 2013, 17:03 TSİ

Balon tehlikesine sahip 10 varlık

MARKETWATCH

Princeton ekonomisti Paul Krugman varlık balonları için standart bir tanım olmadığını söyledi. Kolombiya Üniversitesi ekonomistlerinden Guillermo Calvo da San Francisco Fed tarafından düzenlenen bir konferansta varlık balonları hakkında hala bir teori olmadığını belirtti. Kısa zaman önce hisse fiyatlarının yüksek olduğunu ancak henüz alarm vermediğini söyleyen Yale ekonomisti Robert Shiller ise piyasa balonlarını bir çeşit "sosyal zihin hastalığı" olarak tanımladı. Balonlar için akademik bir tanım olmasa da yatırımcıların 2006 ABD konut ve 1999 dot.com balonlarına ilişkin anıları hala taze. MarketWatch, balon oluşuyor olabileceğine işaret eden köpüklere sahip 10 varlığı inceledi:

Getty Images

1.ABD hisseleri

Boğa piyasası neredeyse beşinci yıla girdi. S&P 500 2009 Mart ayındaki düşük seviyelerden bu yana yaklaşık yüzde 170 değer kazandı. En az yüzde 10'luk düzeltmenin yaşandığı Haziran 2012'den bu yana ise S&P 500 yaklaşık yüzde 40 yükseldi. Düzeltmeler, piyasalar için sağlıklıdır. Kesintiye uğramadan devam eden yükselişler ise endişelere yol açar.

Fed'in tahvil alımlarını azaltma ihtimali giderek artsa da birçok yatırımcı uyarı sinyallerini görmezden geliyor. Bireysel alıcılar cesur ve güvenli bir havada. Yatırımcılar, aşırı derecede kötümser olunmadığı dönemlerde bu ikisinden de kaçınmalı. ABD hisse senedi piyasaları hakkında endişe etmemiz gereken tek şey korku duyulmuyor olması. Eski Merrill Lynch çalışanı Bob Farrell'ın sözlerini hatırlama zamanı: İnsanlar en çok alımı zirveden, en az alımı ise tabandan yapar.

2.Momentum sahibi hisseler

Hisse senedi piyasalarına gerçekleşen para akışı bazı hisselerin baş döndürücü seviyelere yükselmesine neden oldu. Tesla ve [Facebook](#) hisseleri yıl başından bu yana hız kesmeden yükseldi. Cuma günü itibariyle yıl başından bu yana yüzde 24 yükselen S&P 500'ü geride bıraktı. Tesla yüzde 307 değer kazanırken Facebook yaklaşık yüzde 80 yükseldi. Ancak analistlerin birçoğu Tesla'daki yükselişin abartılı olduğunu

düşünüyor. MarketWatch yazarı Mark Hulbert, Facebook hisselerinin yüzde 45 aşırı değerli olduğu görüşünde.

3.Bitcoin

Bitcoin fiyatları Kasım ayında yaklaşık yüzde 76 yükseldi. Eylül sonunda bitcoin tröstü açan Barry Silbert, "Bitcoin işlemlerini incerseniz bir dizi balon ve düzeltme görürsünüz," diye konuştu. Silbert, balon bölgesinde olup olunmadığı sorusuna ise "Fiyat grafiğine bakıldığında bu soruya hayır demek zor," diye cevap verdi. ABD'de federal otoritelerin bitcoin kabul eden online ilaç sitesi Silk Road'u kapatmaları sanal paranın güvenilirliğine büyük bir darbe vurmuştu.

4.Londra emlak fiyatları

Yalnızca Ekim ayında fiyatların yüzde 10 yükselmesi ve İngiltere ekonomisinden olumlu veriler gelmeye devam etmesi nedeniyle bazı analistler tehlikeli bir döngüye girmiş olunabileceğinden endişe ediyor. [Standard Life Investments](#) 'tan stratejist Frances Hudson, "Londra'da talep arzdan fazla ve arz eksikliği kapatılacak gibi durmuyor," diye konuştu. Londra'da fiyatların yükselmesinin bir diğer nedeni de yabancı yatırımcıların talebinin giderek artması.

5.Çin konut piyasası

China Real Estate Index System verilerine göre Ekim ayında Çin'deki 100 şehirde yeni konut fiyatları ortalama yüzde 10,7 yükseldi. Bu oran, verilerin tutulmaya başlandığı Haziran 2011'den bu yana kaydedilen en yüksek oran. Batı Virginia Üniversitesi profesörlerinden Usha Haley, "Konut balonunun yenilenebileceği endişeleri merkez bankasının politikalarında sıkılaştırmaya gitmesine neden oluyor olabilir," diye konuştu. Birçok Çinli ABD konut piyasasına yatırım yapmayı daha akıllıca buluyor. Haley'e göre bu durum da ABD konut fiyatlarını yapay olarak şişirebilir.

6.Tarıma elverişli araziler

ABD'de tarıma elverişli arazilerin fiyatı 10 yıldır yükseliyor. Yükselme hızı son dört yılda daha da arttı. Birçok uzman henüz balon oluştuğunu söylemiyor. Ancak emtia fiyatlarındaki gerileme nedeniyle zorlu bir testten geçilebileceği görüşünde.

7.Öğrenci kredileri

Ulusal Öğrenci Kredileri Veri Sistemi'ne göre ABD'de federal öğrenci kredileri 10 yıl önceye kıyasla yaklaşık üç katına çıkmış durumda. Hükümete olan borç miktarı ise ikinci çeyrekte ilk kez olmak üzere 1 trilyon doları geçti. Eğitim Bakanlığı'nın verdiği bilgilere göre Ekim 2010'da kredilerini ödemeye başlayan öğrencilerin yüzde 10'u 30 Eylül 2012 itibariyle iflas etmişti.

8.Halka arzlar

[Twitter](#)' ın halka açılması internet ve sosyal medya şirketlerinin halka arzlarına gösterilen ilginin ne kadar yüksek olduğunu gözler önüne serdi. Square Inc., Snapchat ve Pinterest gibi yeni şirketlerin de riski göze alacaklarına ilişkin spekülasyonlar bir süredir gündeme geliyor. Analistler, yatırımcıların bazı endişelerine rağmen yine de ilgi göstermeye devam etmelerini açıklamakta zorlanıyor.

9.Viski

Sıvı bir varlıktan bahsedelim. Müzayede fiyatlarını takip ederek bir endeks oluşturan İskoçyalı Whisky Highland şirketi fiyatların 2008'in sonundan bu yana yüzde 170 arttığını belirtti. Bazı koleksiyonerler özellikle de şirketlerin "sınırlı sayıda üretim" şişelerini artırmaları nedeniyle viski balonunun başlangıcında olunabileceğinden endişe ediyor.

10.Sığır ve dana eti vadeliileri

Sığır vadeliilerinin fiyatları son altı ayda yaklaşık yüzde 9 yükseldi. Arzda yaşanan sıkıntılar da perakende fiyatlarındaki yükselişe katkıda bulundu.

editorturkiye@wsj.com

Copyright 2013 Dow Jones & Company, Inc.

Bu kopya ticari olmayan sadece kişisel kullanım içindir. Dağıtımı ve buradaki metaryelerin kullanımı Üye Anlaşması ve telif hakları kanunuyla korunmaktadır. Ticari kullanım yada birden çok kopya için Dow Jones'a irtibata geçin yada www.djreprints.com'u www.djreprints.com ziyaret edin.